

manimalis

Ett vinnande koncept

Bilder av hundar och barn framkallar ett leende hos nästan varenda människa. Och att hundar gör nytta inom vård och omsorg är numera ett välkänt faktum, dessutom vetenskapligt belagt i ett flertal studier.

Livia är Sveriges hittills enda diplomerade vårdhund som arbetar på barnsjukhus. Hon och hennes ägare, barnläkaren Ann Edner, har tidigare jobbat på både Lilla Erstagården barnhospice och Astrid Lindgrens barnsjukhus. Nu jobbar teamet på Akademiska barnsjukhuset i Uppsala med neurologiskt och kirurgiskt sjuka barn.

- Omvårdnadsstudier visar på att komplementär behandling med hund ger positiva resultat, säger Ann Edner, men hittills har just vården av sjuka barn inte omfattats av den typen av studier. Vi gjorde en mindre enkätstudie när vi jobbade på Ersta, men nu har vi samlat ett större forskarteam som ska samla in och studera ett stort material vetenskapligt.

Ann Edner presenterade teamet och projektets upplägg vid höstens seminarium "Forskning till nytta för hund och katt" där en halv dag ägnades åt *human-animal bond*, djurens inverkan på människors hälsa och välbefinnande. Givetvis var även Livia på plats, till synes intresserad. Vilka resultat förväntas man se av studien?

- All forskning som gjorts med vuxna patienter visar att där man använder hund som komplement i olika behandlingsformer har man kortare vårdtider, snabbare tillfrisknande och lägre läkemedelsanvändning, berättar Ann Edner, och det finns goda skäl att anta att detsamma gäller i behandling av sjuka barn. Redan nu ser vi tydliga tecken på att Livia ger barnen motivation att träna och gör tillvaron på sjukhus lite mindre jobbig.

Barnen, som alla har någon form av neurologisk/kirurgisk sjukdom eller hjärntumör, akut eller kronisk, får fylla i enkäter och rita och berätta hur de upplever att vara på sjukhus. En flicka som regelbundet kommer för behandlingar och har lång resväg skriver att hon mår inget vidare, att vara på sjukhus är dåligt men "bra ändå eftersom man blir frisk där" och när hon får frågan om hur det är att träffa Livia ritar hon en egen jätteglad "gubbe" eftersom den positiva skalan inte räckte som beskrivning och lägger till "Detta är det bästa som hänt mig på sjukhus".

Livia är med vid rehabilitering och träning men också som tröst för de barn som är för sjuka för att orka med någon form av träning. Allt umgänge med Livia sker givetvis på frivillig basis och det är endast ett fåtal som har tackat nej.

- Ja föräldrar och barn är så positiva till den här studien och de som har tackat nej har oftast gjort det för att barnen är för sjuka för att delta, säger Ann Edner.

Ann berättar också att all byråkrati inför projektet var "det värsta jag varit med om"; så mycket papper, så många inblandade experter och tryckare och så många hårda krav som skulle uppfyllas, inte minst med tanke på allergier.

- Det är bra att det är så noggrant genomgången eftersom det handlar om ett pionjärbete, menar hon. Och nu finns det ju möjligheter att testa hur mycket allergen en hund bär på, både i päls, hud och saliv och Livia har mycket låga halter. Dessutom badar jag henne varje vecka med specialschampo vilket innebär att hon i princip inte

avger några mätbara halter av allergen alls, vilket såklart känns bra både för mig och för barnen, deras föräldrar och för oss i forskningsteamet. Vi är ju trots allt i en känslig miljö bland mycket sjuka barn.

Förutom att observera barnen mäts kortisol- och oxytocinhalter före och efter perioderna med Livia. Under hela tiden mäts barnens EKG, temperatur, puls mm och före och efter mäts mängden allergen både i patientrummet och hos hunden. Alla data ska förhoppningsvis vara insamlade till sommaren, analyser påbörjas under höst/vinter och planen är att man till årsskiftet 2016-2017 ska kunna presentera de första vetenskapliga rapporterna angående psykiska, sociala, fysiska och eventuellt även fysiologiska effekterna av vård/terapihund inom barnsjukvården.

Text: Lena Heimlén

Foto: Sarah Norling

Fakta forskningsprojekt Effekter av hund inom barnsjukvård

Studien är en s.k. randomiserad cross-over design med 50 barn, 25 flickor och 25 pojkar, i åldrarna 3-18 år. Hälften av barnen börjar med att träffa Livia i 25-30 minuter och leker därefter själva under lika lång tid. Den andra hälften av barnen gör tvärtom.

Projektets etikansökan godkändes innan studien påbörjades, diarienummer 2014/167.

- Hundens påverkan på det autonoma nervsystemet hos barnet
- Barnets upplevelser av mötet med hund
- Anhörigas upplevelser av mötet med hund
- Personalens upplevelser av hund på arbetsplatsen
- Hygien- och allergiaspekter
- Effekter på hunden

Projektgruppen består av:

Maria Lindström Nilsson, barnsjuksköterska, doktorand

Ann Edner, PhD barnläkare, överläkare, huvudhandledare

Mats Eriksson, professor KTH, bihandledare

Eva-Lotta Funkquist, PhD, barnsjuksköterska/barnmorska, bihandledare

Gunn Engvall, PhD, barnsjuksköterska bihandledare

Helena Odenrick, hundinstruktör/tränare, hundförare

Samarbetspartners:

Ingrid Tapper, etolog

Susanne Victor och Lena Elfman, Arbets- och Miljömedicin, Uppsala Universitet

Hans Grönlund och Anna Whiteman, Therapeutic Immune Design, Karolinska Institutet

Eva Tano, Klinisk mikrobiologi och vårdhygien, Akademiska Sjukhuset Uppsala

Manimalis är en fristående ideell organisation med syftet att öka kännedomen om sällskapsdjurens positiva effekter på den enskilda människan och samhället.

Kontakt: Ulla Björnehammar 070-322 30 77 info@manimalis.com www.manimalis.com

Manimalis sponsras av: Agria Djurförsäkring, AniCura, Ceva Animal Health AB, Doggy AB, Evidensia djursjukvård, Imazo AB, Royal Canin, Sveland djurförsäkringar och Svenska Kennelklubben